

Specifické poruchy učení

- jsou souhrnným označením různorodé skupiny poruch, které se projevují zřetelnými obtížemi při nabývání a užívání takových dovedností, jako je mluvení, porozumění mluvené řeči, čtení, psaní, matematického usuzování nebo počítání
- předpona **dys-** znamená rozpor, neúplně rozvinutou funkci

• **Dyslexie**

Specifická porucha čtení – neschopnost učit se číst běžnými metodami, postihuje rychlost, správnost čtení, porozumění čtenému textu

Jak pomoci při čtení:

- Čtení je důležitý základ pro všechny ostatní předměty
- Pravidelně číst (denně 10-15 minut)
- Čtení po hláskách – obtížná slova číst hlásku po hlásce a za každou hláskou udělat krátkou pauzu
- Využití čtecího okénka – také záložka pomůže, aby dítě četlo správný řádek a nepřeskakovalo; čtecí okénko používat pod vedením dospělého
- Vzbudit zájem o čtení – číst s dítětem obsahově zajímavé knihy psané velkým tiskacím písmem; střídat se ve čtení – jednu větu (odstavec) dítě, druhou rodič; číst „dublované“ – čte dítě i rodič společně
- Využít „komixů“, hádanek, vtípů – jsou většinou krátké a motivují dítě ke čtení
- Oprava chyb – neopravovat každé chybně přečtené slovo, zaměřit se hlavně na obsah čteného
- Porozumění obsahu – klást otázky k textu, vyprávění obsahu vlastními slovy
- Měření času – při čtení měřit dítěti čas (tajně), dítě nesmí být pod vnějším tlakem – zjistí se tak tempo řeči
- Radost ze čtení – dělat vše pro to, aby dítě mělo ze čtení radost. Čtení musí být zajímavé a zábavné – pochvala, úspěch, radost, uznání.

• **Dysgrafie**

Specifická porucha grafického projevu – zahrnuje celkovou úpravu písemného projevu, osvojování si jednotlivých písmen, napodobení tvaru, spojení hlásky s písmenem a řazení písmen

• **Dysortografie**

Specifická porucha pravopisu – postihuje celkovou oblast gramatiky nebo jen určitých jevů

Jak pomoci se psaním:

- **Nechat vždy volný řádek** – pro eventuální opravu chyb a větší přehlednost
- Pokud dítě upozoruje chybu již při psaní – škrtnout celé slovo a napsat znovu, neškrtat jen jednotlivá písmena
- **Nepoužívat plnicí pero** – je přerušena plynulost psaní, písmo je hůře čitelné. Možnost použití anatomicky tvarovaných nástavců na tužky nebo pero
- **Smysluplný opis** – nejdříve nahlas číst po slabikách, později po slovech, po větách. Poté napsat z paměti. Dále hlasitě (později potichu) předříkávat slabiku, slovo, větu a následně text porovnat s originálem.
- **Nácvik diktátu** – využít jen známý, procvičený materiál, při čtení textu dítě jen naslouchá a všímá si mluvidel. Nenechat dítě při čtení psát. Teprve pak diktovat pomalu.
- **Běžecský diktát** – originál textu (slova, věty) leží na vzdáleném místě od dítěte (v jiném pokoji). Dítě k němu běží, přečte a zapamatuje si text. Běží zpět ke stolu a přečtené napíše – pak kontrola. Tento typ diktátu je velmi vhodný pro hyperaktivní děti.
- **Hledání chyb** – musíme trénovat. Dítě pomalu čte napsaný text. Pokud přehlídně chybu, označíme mu nejprve jen řádek, ve kterém má chybně napsané slovo. Jestliže chybu nenajde, ukážeme mu přímo chybně napsané slovo.

Jak pomoci v cizím jazyce:

- **Zajistit doučování** – pokud rodiče neovládají cizí jazyk je vhodné zajistit doučování
- **Slovička** – rodič diktuje česky a dítě píše v cizím jazyce (pokud je slovo špatně napsané, ale je zřejmé o jaké slovo se jedná – hodnotit pozitivně)
- **Psaní sloviček** – psát v bloku po 5-ti slovičkách, poté nechat jeden řádek a pokračovat
- **Učení sloviček** – maximálně 5 sloviček denně, další den zopakovat
- **Pomocné techniky** – mluvit pomalu, zřetelně – bez zkrácenin (všechny zkráceniny vždy vysvětlit, podle možnosti se jim vyhýbat)
- **Překlad** – text nejprve přeložit slovo od slova
- **Výslovnost** – dbát na přesnou výslovnost
- **Úkoly** – velkým písmem, velké vynechávky, přehlednost – pokud možno zvětšit na A3
- **Poslech** – využití audiokazet, diktafonu
- **Vysvětlení jevů v mateřském jazyce** – vysvětlení významu slova nebo gramatického jevu v cizím jazyce nemá význam, žáci jsou tím jen přetěžováni
- **Práce s učebnicí:**
 1. Přečíst text, přeložit slovo od slova
 2. Přečíst instrukce k jednotlivým cvičením a přeložit
 3. Podívat se na stránku, kde je vysvětlena gramatika
 4. Zdůvodnit, proč úloha byla vyřešena právě tímto způsobem

- **Dyskalkulie**

Specifická porucha matematických dovedností – porucha se týká zvládnání základních početních úkonů

Mnohdy tyto poruchy učení doprovází i poruchy chování

- **ADD**

Vývojová porucha pozornosti

- **ADHD**

Vývojová porucha pozornosti s hyperaktivitou

- **Poruchy autistického spektra**

Poruchy autistického spektra neboli také pervazivní vývojové poruchy jsou takové poruchy, které pronikají do mnoha oblastí vývoje člověka. Řadí se do skupiny vážných znevýhodnění, která poškozují vývoj jedince. Projevují se však různorodě a jsou ovlivněny mírou symptomů typických pro autismus, věkem, mentální úrovní, vrozenými dispozicemi ...apod.

Jak může rodič pomoci s rozvojem sebeúcty dítěte:

- Přijmout dítě i s jeho problémy, najít jeho přednosti
- Dítě musí mít pocit, že je milováno, že někam patří
- Stanovit dosažitelné cíle
- Vyhodnocovat výsledky dítěte realisticky
- Naučit dítě nebýt k sobě přehnaně kritické
- Naučit dítě, aby umělo pochválit sebe samo
- Pomoci dítěti zažívat pocit, že se může samo rozhodnout
- Zavést dítěti stálý denní režim s pevnými pravidly
- V rodině mít rozdělené úkoly, být jednotní v požadavcích na dítě
- Spolupracovat se školou